

УДК 101:17.035.3

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-108-1-269-277>

ЦІЛІСНІСТЬ ЛЮДИНИ І СВІТУ У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЄДНОСТІ УНІВЕРСУМУ

Т. Г. Тюріна

ORCID 0000-0001-9421-9350

У статті автор, ґрунтуючись на концепції біосфери і ноосфери В. Вернадського та сучасній інформаційно-енергетичній парадигмі, аргументовано доводить цілісність людини і світу у контексті глибинної нерозривної інформаційно-енергетичної Єдності Усього Буття (Суцього).

Розглянуто людину як космо-земну (духовно-душевно-тілесну) істоту, багаторівневу надскладну систему, яка перебуває у сталих інформаційно-енергетичних взаємозв'язках та взаємодії з усім навколишнім світом: людством, суспільством, Землею, Всесвітом – з усім Універсумом.

Представлені думки, міркування видатних мислителів минулого і сучасних дослідників щодо космопланетарної сутності природи людини, всезагального і нерозривного взаємозв'язку людини з космосом, сталого інформаційно-енергетичного обміну між ними.

Розглянуто космічний Закон Еволюції, сутність еволюційного та інволюційного напрямів розвитку людини, їх наслідків для людини як космопланетарного феномену.

Охарактеризовано завдання життя людини як духовно-душевно-тілесної істоти у контексті її космопланетарного призначення, що включає:

- самопізнання та самовдосконалення,*
- духовну самореалізацію,*
- усвідомлену співучасть у еволюції Землі і Всесвіту;*
- гармонією з собою і світом,*
- відчуття себе Єдиним Цілим з усім Універсумом,*

що буде сприяти, на наш погляд, гармонійній цілісності та одухотворенню усього світу в цілому.

Обґрунтовано думку, що порушення Всесвітнього Закону Цілісності, гармонії у взаємостосунках людини між людиною і людиною, людиною і природою, людиною і суспільством, людиною і Всесвітом є основною причиною глобальних проблем сучасного людства.

Ключові слова: цілісність людини і світу, концепція В. Вернадського, інформаційно-енергетична парадигма, людина як космопланетарний феномен, космічний закон еволюції, космопланетарне призначення людини.

Постановка проблеми у загальному виді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Проблема цілісності людини і світу у контексті концепції В. Вернадського і сучасної інформаційної парадигми набула надактуальності у наш час, оскільки від усвідомлення космопланетарної природи людини, розгляду її як активної інформаційно-енергетичної складової світобудови, характеру взаємостосунків у системі «Людина-Суспільство-Земля-Всесвіт» залежить як гармонія світу, так і збереження нашої цивілізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Ключові аспекти проблеми представлено у контексті біофізичних досліджень О. Чижевського, концепції біосфери і ноосфери В. Вернадського, праць К. Цюлковського, Тейяра де Шардена, Е. Леруа, М. Холодного, Дж. Белла, Д. Бома, В. Гейзенберга, С. Грофа, Ф. Капрі, В. Казначєєва, М. Козирєва, К. Прибрами, І. Пригожина, та ін.

Серед сучасних дослідників роздуми щодо космопланетарної сутності природи людини, розуміння функціонування Всесвіту як єдиного організму, Єдиної системи, де кожна людина є його невід'ємною складовою і як кожна частка Всесвіту знаходиться у сталих інформаційно-енергетичних взаємозв'язках з кожною його частиною знаходимо у представників сучасної інформаційно-енергетичної парадигми: І. Александрова, В. Адрущенко, Ш. Амонашвілі, А. Акімова, О. Базалука, В. Бєха, А. Васильчука, П. Гаряєва, В. Кременя, Н. Маслової, М. Моїсєєва, В. Петліна, Е. Спіріна, О. Субєтто, М. Щєтініна, Г. Шипова та ін.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Незважаючи на те, що проблемі інформаційно-енергетичної цілісності людини і світу присвячено багато досліджень і в минулому і в сучасності, на наш погляд, недостатньо розкрито активну роль людини у цьому процесі, її призначення як космопланетарного феномена, невід'ємної інформаційно-енергетичної складової світобудови.

Мета статті – розглянути мету і завдання життя людини у контексті інформаційно-енергетичної цілісності людини і світу (універсуму).

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Голографічний принцип глибинної нерозривної інформаційно-енергетичної Єдності Усього

Суцього – Цілісності Усього Буття є одним із головних принципів існування нашого Всесвіту. Суть його полягає в тому, що Людина, Людство, Суспільство, Земля, Всесвіт – це Єдина Цілісна Система, Великий Космоорганізм, усі складові якого перебувають у інформаційно-енергетичних взаємодії, взаємопроникненні, взаємообміні та взаємовпливах.

Людина – це космо-земна істота, відкрита, надскладна, самоорганізуюча система, яка, будучи невід’ємною складовою космопланетарного світу, перебуває у сталих інформаційно-енергетичних взаємозв’язках з усім навколишнім простором.

Науковий підхід до вивчення інформаційно-енергетичних взаємозв’язків людини й Універсуму сформувався завдяки біофізичним дослідженням О. Чижевського, працям К. Цюлковського, В. Вернадського, Тейяра де Шардена, Е. Леруа, М. Холодного, В. Казначєєва, М. Козирєва, А. Васильчука, В. Петліна та ін.

За висновками теорії відносності А. Ейнштейна, матерія (зокрема й людина, і будь-які інші системи) проявляє свою сутність тільки як результат інформаційно-енергетичної взаємодії всіх небесних тіл, і поза цією взаємодією не існує.

І за квантовою теорією, людина є цілісною інформаційно-енергетичною або польовою структурою, яка невіддільно пов’язана з навколишнім простором, що й обумовлює їхню взаємодію і взаємовплив одне на одного.

Сучасна інформаційно-енергетична парадигма науки аналогічно виходить із констатації всезагального і нерозривного взаємозв’язку людини і довколишнього середовища, наявності інформаційно-енергетичного обміну, миттєвого зв’язку між ними.

Як вже зазначалося на інформаційно-енергетичну єдність, цілісність людини і світу, космопланетарну сутність людини неодноразово вказували видатні мислителі минулого і сучасності.

Зокрема, К. Цюлковський стверджував, що Всесвіт і свідомість людини пов’язані воедино і підпорядковуються єдиним законам розвитку.

В. Вернадський у своїх працях писав про космічний характер життя, про те, що життя людини – це космічний прояв, неодноразово підкреслював, що ми живемо завдяки космічній енергії. Організм і Космос – це єдина система. У живий організм енергія поступає безпосередньо з Космосу, і відбувається прямий енергообмін між організмом людини і навколишнім середовищем, Універсумом.

Вчений-провідець ще 100 років тому стверджував, що Земля і Космос, будучи єдиною системою, взаємодіють і впливають одне на одне. Його

енциклопедична праця «Біосфера і ноосфера» дала «симфонію наукового Духу» – вчення про *біосферу* і *ноосферу* як прояви космічної всеєдності.

Дослідник висловив обґрунтоване твердження про зв'язок біосфери Землі з космічними явищами вселенського масштабу, про дію вселенського Закону Єдності.

Отже, у світлі вчення про біосферу та ноосферу В. Вернадського, людина – це результат тривалої еволюції, «планетарне явище космічного масштабу», органічна частина Космосу, яка ним породжена і з ним нерозривно пов'язана. Розглядаючи людське життя як космічний процес, явище, яке розвивається, взаємодіє, еволюціонує, В. Вернадський вважав, що вивчати його потрібно саме з цього погляду.

Учений писав про єдність і глобальність життя, внутрішню єдність людини і Космосу, інтуїтивно відчував, що біосфера, людина, суспільство, ноосфера, Всесвіт являють собою єдину в інформаційно-енергетичному аспекті систему, в якій усі елементи взаємопов'язані і взаємодіють між собою.

Проводячи ідею універсального взаємозв'язку і цілісності процесу еволюційного розвитку всього живого, учений-дослідник розкрив у своїх працях системний взаємозв'язок людини, суспільства, Землі і Всесвіту, узагальнив наукові основи нерозривної єдності усього живого на Землі як складової еволюції Всесвіту, створив загальну схему єдиного процесу розвитку світу. В. Вернадський завжди розглядав усі процеси і явища, що відбуваються на Землі, у контексті активної взаємодії з космосом. У Всесвіті все взаємопов'язано і взаємозалежно. Відповідно до Законів Всеєдності Усього Суцього – усі процеси, що відбуваються на планеті, тісно взаємопов'язані з космічними процесами.

Аналогічні міркування щодо космічної сутності людської природи, характеру її взаємовідносин із Всесвітом зустрічаємо у працях видатного українського вченого-біолога М. Холодного. Видатний науковець писав, що «людина є породженням Космосу, матерії, що еволюціонує». Він трактує людину як «...органічну частину Космосу, яка з ним нерозривно взаємопов'язана і підпорядкована його законам». Дослідник неодноразово наголошував, що людина як активний учасник космічних процесів, несе відповідальність за те, що відбувається у її «власному домі» – людському суспільстві.

Серед сучасних дослідників роздуми щодо космопланетарної сутності природи людини, розуміння, що людина і Всесвіт це єдиний злагоджений інформаційно-енергетичний організм знаходимо у І. Александрова, В. Адрущенка, Ш. Амонашвілі, О. Базалука, В. Беха, А. Васильчука,

П. Гаряєва, В. Казначеева, В. Кременя, О. Субетто, М. Щетініна, В. Петліна тощо.

За твердженням В. Казначеева, сутність людської природи пов'язана з космічними законами, людина «занурена в космічну безодню і її життя невідривне від пульсації космосу». За його словами, земна сутність життя таїться у космічних просторах. Протиріччя людства на Землі, його напруженість, прогрес, вірогідність самознищення можуть бути зрозумілими і успішно вирішеними лише на основі широкого розуміння його антропокосмічного значення».

Отже, людина – частина Всесвіту, одне ціле з навколишнім світом, є його невід'ємною частиною і пов'язана з Всесвітом енерго-інформаційними каналами (Васильчук, Тюріна, 2023, с. 527).

Наша планета і її мешканці поступово переходять на більш високий космопланетарний рівень розвитку, що проявляється у підвищенні рівня вібрацій Землі і взаємопов'язано із збільшенням духовних вогняних енергій, які міцним потоком ллються на Землю. Кожен стає перед вибором: шлях гармонії, співзвучності, активної інформаційно-енергетичної взаємодії з космопланетарним простором через духовне самозростання, одухотворення свого життя, свого організму і, відповідно, підвищення своїх вібрацій, чи шлях саморуйнування, самознищення людини і людства (Тюріна, 2017, с. 7-25).

Отже, людина – це результат і космічної, і земної еволюції, і, відповідно, життя людини – це явище і земного, і космічного порядку. Будучи складовою Універсуму, людська особа повинна жити і діяти, підпорядковуючись універсальним космічним законам, не порушуючи гармонії у цілісній системі.

Зокрема, закон еволюції – це один із фундаментальних законів існування Всесвіту. В еволюційному русі перебуває весь Всесвіт, уся Світобудова: у постійному процесі сходження від недосконалого, низького рівня розвитку до вищого, досконалого, ступінь за ступенем проходить усе суще. Цей еволюційний процес можна уявити собі як могутній потік, і еволюція людської істоти, яка, будучи часткою цього потоку, відбувається до вищої гармонії та досконалості. Людина, людство, Земля, Всесвіт існують тільки як єдиний суцільний еволюційний потік, який, безперервно змінюючись, скеровується вперед, вишир і вгору. Тому еволюція людини у світобудові невіддільна від долі космічного розвитку і нерозривно пов'язана з еволюцією всього людства, Землі, Всесвіту: на інформаційно-енергетичному рівні ми всі – Єдине Ціле.

Будь-яка людина може перебувати і на еволюційному, і на інволюційному шляху розвитку. Всесвіт побудований так, що людина

еволюційно духовно розвиватиметься – отримуючи інформаційно-енергетичну підтримку Простору тільки в тому разі, якщо буде жити і діяти в гармонії із Законами космопланетарного світу.

Якщо людська особа обрала інволюційний шлях і, порушуючи космічні закони, не живе за духовними принципами, то вона наче «випадає» з космічного потоку еволюції і прирікає саму себе на виродження, духовно-моральну деградацію, регрес і саморуйнування. Це стосується й окремої людини, і всього людства. Отже, ми або рухаємося вгору з усім світовим простором шляхом еволюції, або вниз, обираючи шлях деградації та самознищення.

З іншого боку – з погляду синергетики, руйнування й утворення, еволюція та інволюція, хаос і гармонія – це нерозривні і глибоко взаємопов'язані процеси, дві полярності, що утворюють рівновагу. Процес утворення нового, досконалішого, вищого полягає в руйнації старого, віджилого, нежиттєздатного. Хаос завжди передує новому, вищому рівню розвитку: він наче розчищає дорогу прогресивному, майбутньому. Отже, руйнівні процеси (агресія, розпад, роз'єднання) знищують недосконалі системи, творчі (об'єднання, відновлення, духовна еволюція, розквіт) сприяють утворенню досконалості. Коли в людині, цивілізації, зоряній системі переважають творче, гармонійне, еволюційне начало, вони розвиваються і вдосконалюються, потрапляючи в потік духовної еволюції. Якщо ж у них переважають енергії розпаду, за космічними законами такі недосконалі системи стають регресивними і, відповідно, приреченими.

Мета людського життя – це духовне самопізнання і самовдосконалення, а також духовна самореалізація – усвідомлена співучасть у власній самоеволюції, еволюції суспільства, Землі, Всесвіту.

Важливе завдання людини як духовно-душевно-тілесної істоти, у контексті її космопланетарної сутності – стати гармонійною і цілісною. Гармонійною – жити у гармонії з собою і світом: гармонійній єдності, духа, душі і тіла, гармонійній взаємодії з Усім Сущим. Цілісною – відчувати себе Єдиним Цілим зі світом – громадянином не лише своєї країни, суспільства, але й Землі, Всесвіту; усвідомлювати і нести свою космопланетарну відповідальність за життя на Землі і в Космосі.

Перебуваючи у стані цілісної гармонії, людина стає провідником вищих духовних енергій: Віри, Світла, Любові, Радості, Внутрішнього Миру і Спокою. Вона стає максимально співзвучною Простору, внутрішньо резонуючи з космопланетарним світом – нескінченим живим інформаційно-енергетичним еволюційним потоком Всесвіту (Тюріна, 2017, с. 7-25).

Будучи активною інформаційно-енергетичною складовою світобудови, людина, гармонізуючи себе, сприяє гармонійній цілісності та

одухотворенню усього світу в цілому: людства, суспільства, Землі, Всесвіту, вносячи свій особистий духовний вклад в гармонійну коеволюцію Усього Буття.

Коли людина досягає відповідного духовного рівня, коли її свідомість піднімається до космопланетарного рівня: усвідомлення себе невід'ємною складовою і земного, і космічного життя, – вона стає свідомо активною і відповідальною особою в інформаційно-енергетичній системній взаємодії «Людина – Суспільство – Земля – Всесвіт».

На планеті зараз формується духовний світогляд: усвідомлюються закони еволюції, коеволюції, взаєморозвитку, інформаційно-енергетичної взаємодії і гармонії з космопланетарним простором, а також, що людина, людське суспільство є важливою складовою структурованого, інформаційно-енергетичного багатовимірного світового простору, впорядкованого Всесвітом.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, у контексті біофізичних досліджень О. Чижевського, праць К. Цюлковського, В. Вернадського, Тейяра де Шардена, Е. Леруа, М. Холодного та сучасної інформаційно-енергетичної парадигми (А. Акімов, А. Васильчук, В. Казначєєв, М. Козирев, В. Петлін, Г. Шипов), людина – це надскладна багаторівнева інформаційно-енергетична система, яка перебуває у сталих інформаційно-енергетичних взаємозв'язках з Універсумом. Будучи космопланетарним феноменом, громадянином Землі і Всесвіту, людина повинна бути гармонійною і цілісною: жити у гармонії з собою і світом, відчуваючи себе Єдиним Цілим з усім Універсумом, що буде сприяти не лише гармонізації взаємостосунків у космопланетарній системі: Людина – суспільство – Земля – Всесвіт, але й гармонійній цілісності та одухотворенні усього світу в цілому.

Порушення Всесвітнього Закону Єдності, рівноваги світу, гармонії у взаємостосунках між людиною і людиною, людиною і природою, людиною і суспільством, людиною і Всесвітом, завдяки споживацькій, руйнівній діяльності людини, є основною причиною глобальних проблем, з якими зіткнулося і зіткнеться людство у XXI столітті.

На наш погляд, назріла нагальна потреба глибокого цілеспрямованого ознайомлення суспільства, особливо підростаючого покоління як з теоретичними засадами цієї проблеми, так і практичними наслідками дисгармонійних взаємовідносин людини і світу.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в необхідності введення у зміст навчальних планів шкіл усіх ступенів відповідних дисциплін, присвячених проблемі космопланетарної сутності природи

людини, її інформаційно-енергетичного впливу на духовний стан суспільства, планети та рівновагу у всьому світі.

Література

1. Васильчук А. Л., Тюріна Т. Г. Еніологічний словник енциклопедичний міждисциплінарний : навчальний посібник : у 6 т. Т. 3. Львів: ПП Сорока Т. Б., 2023. 536 с.
2. Тюріна Т. Виховання духовності студентської молоді у ноосферному вимірі : монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 284 с.

References

1. Vasylychuk, A. L., Tiurina, T. H. (2023). Eniologichnyi slovnyk entsyklopedychnyi mizhdystsyplinaryi [Eniologial interdisciplinary encyclopedic dictionary]: navchalnyi posibnyk : u 6 t. T. 3. Lviv: PP Soroka T. B. (ukr).
2. Tiurina, T. (2017). Vykhovannia dukhovnosti studentskoi molodi u noosfernomu vymiri [Developing spirituality of student youth in the noospheric dimension]: monohrafiia. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki (ukr).

THE INTEGRITY OF MAN AND THE WORLD IN THE CONTEXT OF THE INFORMATION AND ENERGY UNITY OF THE UNIVERSE

T. H. Tiurina

In the article, the author, based on the concept of the biosphere and noosphere of V. Vernadskyi and the modern information-energy paradigm, argues the integrity of man and the world in the context of the deep inseparable information-energy Unity of All Being.

A person is considered as a cosmic-terrestrial (spiritual-spiritual-physical) being, a multi-level super-complex system that is in constant information-energy relationships and interaction with the entire surrounding world: humanity, society, the Earth, the Universe - with the entire Universe.

The opinions and considerations of outstanding thinkers of the past and modern researchers (K. Tsiolkovsky, V. Vernadsky, M. Kholodny, V. Kaznacheev, A. Vasylychuk) are presented regarding the cosmoplanetary essence of human nature, the universal and inseparable relationship of man with the cosmos, the constant information-energy exchange between them.

The cosmic Law of Evolution, the essence of evolutionary and involutory directions of human development, their consequences for man as a cosmoplanetary phenomenon are considered.

The task of a person's life as a spiritual-spiritual-physical being in the context of his cosmoplanetary purpose is characterized, which includes:

- self-knowledge and self-improvement,
- spiritual self-realization,
- conscious participation in the evolution of the Earth and the universe,
- harmony with oneself and the world,

• *the feeling of being One Whole with the entire Universe, which will contribute, in our opinion, to the harmonious integrity and spiritualization of the whole world as a whole.*

The opinion is substantiated that the violation of the Universal Law of Integrity, harmony in human relations between man and man, man and nature, man and society, man and the universe is the main cause of global problems of modern humanity.

Key words: *the integrity of man and the world, the concept of V. Vernadskyi, the information-energy paradigm, man as a cosmoplanetary phenomenon, the cosmic law of evolution, the cosmoplanetary purpose of man.*

Тюріна Тамара Георгіївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна). E-mail: Tamara.H.Tiurina@lpnu.ua

Tiurina Tamara Heorhiivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Sociology and Social Work, National University “Lviv Politechnics” (Lviv, Ukraine). E-mail: Tamara.H.Tiurina@lpnu.ua